

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izjemni nedelje in praznike. — Inserati do 30 petih 2.— Din, do 100 vrst 2.50 Din, večji inserati peti vrsta 4.— Din; notice, poslano, izjave, reklame, preklici beseda 2.— Din. — Popust po dogovoru. Inseratni davek posebej. «Slovenski Narod» velja letno v Jugoslaviji 240.— Din, za inozemstvo 420.— Din.

Upravništvo: Knaflova ulica št. 5, pritličje. — Telefon št. 304.

Poština plačana v gotovini.

Uredništvo: Knaflova ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon št. 34.

Politika SLS v oblastnih skupščinah

Zborovanje vodstva SLS v Celju. — Enotno postopanje obeh oblastnih skupščin. — Oblastni odbori bodo šli po 5 članov. Predsedniški kandidati.

Celje, 21. februarja. Včeraj se je vršil v Celju sestanek ožjega in širšega odbora SLS, na katerem se je razpravljalo o delovanju slovenskih oblastnih skupščin. Ob 10. dopoldne se je vršila seja ožjega glavnega odbora, kateri je predsedoval podpredsednik SLS dr. Marko Natlačen. Ožji odbor je sklenil, da se v torek sestaneta v Ljubljani, oz. v Mariboru klerikalna kluba oblastnih poslancev, da se konstituirata ter postavita kandidature za predsedništvo in za oblastni odbor.

Ob pol 11. se je sestal širši glavni odbor, ki je določil za delovanje klerikalnih klubov v mariborski in ljubljanski oblastni skupščini sledeče smernice: Obe slovenski oblastni skupščini nastopata v vseh zadevah enako, v kolikor to po obstoječih zakonih dopustno. V kolikor bodo razmere dopuščale, bosta poslovali obe skupščini popolnoma enako, tako da bo uprava Slovenije čim bolj enotna. V to svrhu izbereta oba oblastno-poslanska kluba SLS skupen izvršilni odbor. Dnevne oblasti poslancev se bodo določile šele takrat,

ko bodo oblastni odbori prevzeli vse posle. Predsednik oblastne skupščine bo ob enem predsednik oblastnega odbora; oblastna odbora bosta šla po pet članov. Premoženje bivše Kranjske in Stajerske naj se čimprej vrne oblastnim skupščinam kot naslednicam bivših deželnih uprav.

Ob pol 3. popoldne je bila seja širšega odbora zaključena. Kdo so bili določeni za kandidate za predsednike in odbornike, še ni znano. Baje je nominiran za ljubljano g. dr. Marko Natlačen, za maribor pa g. župan dr. Josip Leskovar. Imenujejo pa se poleg njih za ljubljano tudi dr. Adlešič in dr. Breclj, za maribor pa nar. posl. Pušenjak.

Upravno sodišče v Celju sporoča v posebnem komunikatu, da je overilo mandate vseh v Sloveniji izvoljenih članov oblastnih skupščin, razun v okraju Murska Sobota izvoljenega g. Franca Hodaščka, o katerem se vrše še poizvedovanja.

Važne strankarske konference v Beogradu

Radi odgoditve Narodne skupščine parlamentarno delo počiva. — Seji glavnih odborov SDS in zemljoradniške stranke.

Beograd, 21. februarja. Ker so seje Narodne skupščine odgojene do četrtka, dne 24. t. m., tekmo včerajšnjega dne v političnem življenju ni bilo posebnih dogodkov. Večina poslancev je odpovala v svoja volilna okrožja, da pripravijo vse potrebno za konstituiranje oblastnih skupščin, ki se sestanejo v sredo, 23. t. m. Zato so odgojene tudi vse seje skupščinskih odborov, tako da delo v Narodni skupščini popolnoma počiva.

Ljuba Davidovič je uporabil politični odmor za konference s svojimi pristaši. Včeraj je dalje časa konferiral z različnimi voditelji z dežele ter z nekaterimi slušatelji višje pedagoške šole.

Glavni odbor SDS je imel včeraj v poslanskem klubu svojo sejo, na kateri je Svetozar Pribičević uvodoma obširno poročal o političnem položaju. Debatirali so seje razvila o tem poročilu, da je trajala ves dopoldne ter se je nadaljevala tudi popoldne. Ugotovilo se je, da je dosegla SDS o priliki oblastnih volitev povsod lepe uspehe ter številčno na celi črti napredovala. Glavni odbor je odobril delovanje poslanskega kluba ter mu izrekel zahvalo in priznanje, ob

enem pa ga prosil, da posveča vso pažnjo gospodarski krizi in gospodarskim interesom najširših slojev. Glavni odbor je pustil poslanskemu klubu popolnoma proste roke napram vsem ostalim strankam. Izrekel pa se je odločno proti vsakemu sodelovanju na vladi, dokler ni podana možnost in garancija za izvedbo strankinega programa. Pri razmotrivanju sedanjega političnega položaja je glavni odbor ugotovil, da smatra za edini izhod iz nevezdrne situacije, svobodne skupščinske volitve.

Istočasno se je vršila tudi seja glavnega odbora Saveza srbskih zemljoradnikov, kateri se je z ozirom na snovanje radičevega Narodnega seljaškega kluba pripisoval v politični javnosti mnogo važnosti. Dosedanje odklonilo stališče napram novemu seljaškemu klubu je bilo na tej seji korigirano v toliko, da se prepuščajo zemljoradniškemu klubu proste roke za nadaljnja pogajanja z Radičem glede eventualnega vstopa v Narodni seljaški klub. Na tej seji je bil tudi sprejet v stranko g. Milan Pribičević, brat Svetozarja Pribičevića, ki se že tri leta politično ni udeleževal.

Akcija proti g. Maksimoviću

Beograd, 4. februarja. Radičevska obtožba proti Boži Maksimoviću je v radikalnih vrstah predmet živahnih razprav. Radikali hočejo za vsako ceno preprečiti, da bi v Narodni skupščini prodrla akcija opozicije. Zato zahtevajo od vseh vladnih poslancev, da se zanesljivo udeležijo četrtkovne seje Narodne skupščine ter glasujejo za zaupnico Boži Maksimoviću. Boža Maksimović pa naj bi nato podal ostavko na ministrstvo notranjih zadev ter prevzel kak drug resor. Na njegovo mesto kandidirajo pašičevci bivšega podtajnika v notranjem ministru Ranka Trifunovića.

FILMANJE POTRESA

Mostar, 21. februarja. Semka je prišel filmski operater neke ameriške filmske družbe, ki ima nalog, da posname vse pokrajine, ki so bile prizadete pri zadnji potresni katastrofi. Film se bo predvajal najprej v Ameriki, potem pa tudi v Evropi.

SNEŽNI ZAMETI V ČRNI GORI

Beograd, 21. februarja. Iz Črne gore poročajo, da vladajo tam strahoviti snežni zameti. Tekom včerajšnjega dne je zapadlo na novo nad en meter snega, tako da je promet popolnoma ustavljen. Večina krajev je odrezana od ostalega sveta. Ker traja izolacija v nekaterih delih Črne gore že več tednov, se je pojavilo pomanjkanje živil. Iz Cetinja prihajajo prošnje za nujno pomoč. Ker pa je onemogočen vsak promet, ni mogoče odposlati v prizadete kraje potrebnih živil in preti prebivalstvu lakota, ako se vreme ne bo v kratkem spremenilo.

Potres na jugoslovensko-madžarski meji

Koprivnica, 21. februarja. Včeraj zjutraj ob 7.35 je bil zabeležen v Koprivnici in okolici precej močan potresni sunek, ki je trajal 4 sekunde. Za časa potresa je bilo slišati nekako podzemeljsko bučanje, ki je prihajalo od severne strani. Ob 8.20 in ob 8.50 sta sledila še dva slabeljša potresna sunka. V Velikem Bukovcu je nastala med potresom velikanska panika. Ljudstvo, ki je bilo v tem času zbrano v cerkvi, se je razbežalo na vse strani. Potniki, ki prihajajo iz Madžarske, pripovedujejo, da je povzročil potres v okolici Velike Kaniže in Barca precejšnjo škodo.

PRAGA ZA ŽRTVE POTRESA V JUGOSLAVIJI

Praga, 21. februarja. Praški občinski svet je sklenil, da uvede nabiralno akcijo za zbiranje darov za žrtve potresa v Jugoslaviji. Praška mestna občina je v ta namen kot prva prispevala 20.000 Kč.

CENTRALA INDUSTRIJSKIH KORPORACIJ

Beograd, 21. februarja. Včeraj se je vršila seja centrale industrijskih korporacij, katere so se udeležili zastopniki vseh pokrajin. Na seji je bil sprejet proračun za tekoče leto ter se je razpravljalo o raznih intervencijah. Sprejeti sklepi so bili sporočeni predsedniku vlade.

Podpirajte podporno društvo slepih

Ljubljana dobi podružnico Državne obrtne banke

Včeraj se je ob navzočnosti 2000 delničarjev vršil ustanovni občni zbor Državne obrtne banke. — Soglasno je bil sprejet predlog, da osnuje podružnica banke tudi v Ljubljani.

Beograd, 21. februarja. Včeraj dopoldne se je vršila ustanovna skupščina delničarjev Obrtne banke. Skupščine se je udeležilo nad 2000 delničarjev. Ljubljansko Obrtno zvezo je zastopal g. Engelbert Franchetti. Trgovsko-obrtno zbornico pa g. dr. Pless. Zborovanje je otvoril predsednik pripravljalnega odbora g. Milan Stojanović, predsednik Obrtne zbornice v Beogradu. Pri nato sledečih volitvah je bil izvoljen za predsednika Milan Stojanović, za podpredsednika g. Ramušćak iz Zagreba in g. Franchetti iz Ljubljane. Po običajnih formalnostih so se vršile volitve upravnega odbora za centralo v Beogradu in za podružnico v Zagrebu. Volitve so trajale do 4. ure popoldne, dočim je trajal skrutinij glasovnic pozno v noč. Zborovanje se je med tem

nadaljevalo. Soglasno je bil sprejet predlog tajnika ljubljanske Trgovsko-obrtnice dr. Piessa, glasom katerega naj se z ozirom na to, da je vplačana že cela glavnica, takoj osnujejo vse v pravih predvidene podružnice in ekspoziture, torej tudi podružnica v Ljubljani. G. Franchetti iz Ljubljane in g. Rosenberg iz Zagreba sta se v imenu obrtništa zahvalila predsedniku za njegovo poštrevolnost pri pripravih, nakar je predsednik naglašajoč potrebo sloge med obrtništvom zaključil ustanovni občni zbor.

Rezultat volitev v upravni odbor še ni znan. Predani sta bili dve listi in sicer bela za upravni in nadzorni odbor centrale in glavne podružnice v Zagrebu, rdeča pa samo za beogradsko centralo.

Šofer Mandelj pred poroto

Obsojen je bil na osemnajst mesecev Ljubljanska porota je v svojem prvem letošnjem zasedanju razpravljala o tatvini denarne vreče iz ljubljanskega poštnege avtomobila.

Pred ljubljanskim deželnim sodiščem se je danes dopoldne pričelo letošnje prvo porotno zasedanje. Prvi se je zagovarjal poštni šofer Ivan Mandelj, zato je v ljubljanski javnosti vladalo za razpravo veliko zanimanje; sedeže avditorija so za sedel pred vsem poštini uradniki in uslužbenci, pa tudi številni prebivalci iz Most in Sela, kjer obtoženi Ivan Mandelj stanuje.

Porotnemu senatu je predsedoval predsednik dež. sodišča Fran Rekar, votan sta vsi dr. Milko Gaber in sodnik dr. Gašo Stojković, državni pravdnik dr. Vilko Lavrenčak in zagovornik dr. Jerić.

Pred porotnike stopil poštni šofer Ivan Mandelj, oblečen v elegantno temno-vijolično obleko in v lakastih čevljih. Na zunaj napravila dober vtis, je skrbno počesani in obrat. Postave je srednjevelike in bolj šibke. Rojen je 23. junija 1902 v Nemčiji, pristojen pa v Smartno pri Litiji; je oženjen, po poklicu šofer in mehanik, stanuje na Seli 26 pri Ljubljani. Mirno posluša

OBTOŽNICO.

ki jo čita zapisnikar in ki navaja med drugim:

Ivan Mandelj je bil od 18. februarja leta 1924 v službi pri pošttem uradu v Ljubljani kot šofer. Službo je v splošnem dobro opravljal, čeprav se je včasih napil. Njegovi mesečni prejemki so znašali 1700 do 1800 Din; njegova žena Amalija, tudi zaposlena pri pošti, je prejela mesečno 625 Din, tako da je Mandljeva družina zaslužila mesečno 2300 do 2400 Din. Dne 4. januarja t. l. je Ivan Mandelj privozil v spremstvu poštini uslužbenec Mateja Babnika in Valentina Prestopnika z avtomobilom k poštному uradu št. V. na Zaloški cesti. Poštarica Cecilija Setrićekar je izročila poštima uslužbenca razne poštne pakete, med drugimi tudi denarno vrečo, ki je vsebovala 40 bankovcev po 1000 Din, 352 bankovcev po 100 Din in 415 bankovcev po 10 Din, torej skupno 79.350 Din. Avtomobil je odpeljal na glavni kolodvor, kjer je tamošnji poštini uslužbenec Josip Boh prevzel pošto za svoj urad. Nato je Ivan Mandelj avtomobil pomaknil za kakih 100 korakov proti carinski lop, kjer so naložili carinsko pošto, nakar je Mandelj avtomobil zapeljal zopet na prejšnje mesto, da bi naložil še z vrhniškim vlakom došle poštne pošiljke. Uslužbenca Falout in Babnik sta naložila pošiljke v avtomobil in se pri tem menjavala. Ker Babnika enkrat ni bilo del časa iz poštnega urada, je šel Falout gledat za njim. Ivan Mandelj je za trenutek ostal sam. Izrazil je priliko ter vzel iz avtomobila denarno vrečo z vsoto 79.350 Din. Pri prihodu na glavno pošto so ugotovili, da manjka denarna vreča. Šofer Mandelj je se med začetno preiskavo pohitel z glavne pošte na kolodvor, kjer je vzel tam skrito vrečo. Na potu proti domu na Selo je pri kurilnici raztrgal vrečo in jo zakril z ilovico. Denar je spravil v žep. Doma je najprej povedal svojem očetu Francetu Mandlju, kaj je storil. Zase je vzel nekaj denarja sam, ostanek 75.930 Din je dal shraniti svojem očetu. Ta pa drugi dan svojih sinah Amaliji, ki je obolela ves denar na Glince k svoji materi Prašnikar, kjer so potem denar našli v senu.

Ivan Mandelj je tavno najprej tajil, a pozneje priznal, ker ni mogel pojasniti, kako je prišel do denarja, ki so ga našli pri njem. V preiskavi se je toženec zagovarjal, da je tatvino izvršil, da bi si nekoliko pomagal, ker sta mu porod in bolezen njegove žene povzročila mnogo stroškov, dalje, da ni vedel, da je bilo v vreči toliko denarja in končno, da vrečo ni vzel iz voza, marveč da jo je pobral na tleh, kamor je padla iz avta.

ZAGOVOR OBTOŽENCEV.

Po prečitani obtožnici odgovarja Ivan Mandelj na predsednikova vprašanja sprva prav tiho.

Predsednik: Ali ste razumeli obtožnico?

Obtoženec: «Da».

Predsednik: «Ali ste krivi? Ali priznate?»

Obtoženec polglasno: «Priznam, da sem vzel».

Obtoženec navaja svoje osebne podatke. Bil je pri vojakih šofer. Prestati ima sedaj še dvomesečno kazno, izrečeno pred vojaškim sodiščem. Kot vojaški šofer je namreč enkrat vzel vrto in vozil okrog. Pri tem je avto močno poškodoval in mora povrniti vojaškemu erarju 11.000 Din na povzročni škodi.

Obtoženec nato v pretrganih stavkih opisuje, kako je zvečer dne 4. januarja 1927 vozil avtomobil najprej v Moste in potem pred pošto št. 5 na Zaloški cesti. Z njim je bil Matej Babnik. Pozneje je prišel še Prestopnik. Na pošti 5 je Babnik sprejel in vzel v avto pakete in dve denarni vreči.

Predsednik: «Od tam ste odpeljali na glavni kolodvor na pošto II, kjer ste naložili za pošto L, kar je prišlo z vrhniškim vlakom in carinsko pošto, oddali pa ste za pošto II vse od pošte V».

Obtoženec: «Da. Sprejemala in oddajala sta Babnik in Falout, pri carinski pošti pa sta Stucin od carinske pošte sem zapozil nazaj k pošti II, kjer sta Babnik in Falout naložila vrhniško in kamniško pošto».

Obtoženec nato pripoveduje, kako je bil nekaj časa sam, je zapazil, da je vreča z denarjem padla na tla; pobral jo je ter skril. Tiho pravi obtoženec: «To me je zmotilo!».

Predsednik: «Koliko je bila ura, ko ste pripeljali na glavno pošto?»

Obtoženec: «Kmalu po sedmih».

Predsednik: «Koliko časa ste ostali tam?»

Obtoženec: «Tako do osmih».

Predsednik: «Tam so ugotovili, da manjka ena denarna vreča. Vi ste takrat dejali: »Kaj mene to briga! Jaz imam skrbeti samo za avto.»

Obtoženec to deloma zanika.

Predsednik: «Kam ste potem odšli?»

Obtoženec: «Ko sem dobil potrdilo o vožnji, sem odšel».

Predsednik: «Šli ste potem na kolodvor. Tam ste pobrali skrito vrečo. Odšli ste čez prelaz na Dumaiski cesti za železnico in po cesti mimo kurilnice proti domu».

Obtoženec: «Da».

Predsednik: «Med potjo ste odprli vrečo. Kako ste to naredili? Ali ste jo pre-rezali?»

Obtoženec: «Nisem prerezal. Imela je malo luknjo in tam sem vrečo raztrgal».

Predsednik: «Ali ste vedeli, da je notri precej denarja? Ali ste denar šteli?»

Obtoženec: «Ne. Denar sem kar stlačil v žep».

Predsednik: «Kako je bilo doma? Kdaj ste prišli domov?»

Obtoženec: «Okoli devetih. Mati in moja žena sta bili še pokonci. Ko sta šli spat, sem poklical očeta k sebi ter mu povedal, da imam večjo svoto denarja, k'je sem ga pa dobil, mu nisem povedal. Oče mi je takol dejal: Sin! Te bodo pozruntali in vili! Denarja ne smeš doma imeti! Denar sem nato dal očetu, ki ga je dal v svoj suknjič, ki je visel v kuhinji».

Predsednik: «Po noči je prišla do Vas policija. Kdaj je to bilo?»

Obtoženec: «Okoli 1 po noči».

Predsednik: «Policija je napravila preiskavo, a ni nič našla. Suknčica očetovega niso pregledovali. Kdaj ste policiji priznali tatvino?»

Obtoženec: «V soboto popoldne».

Predsednik: «Ali ste vedeli, kam je oče denar spravil?»

Obtoženec: «Ne».

Obtoženec nato odgovarja na nekatera vprašanja svojega zagovornika in državnega pravdnika. Med drugim izpove, da je bila njegova žena vedno bolehnata, da je prejel 23. decembra pred Božičem šele izplačano nočno plačo, mesec oktober in da je njegova žena prezgodaj poročila.

Držani pravdnik: «Zakaj ste vzeli denar?»

Obtoženec: «Ne vem, zakaj. Imel sem ženo bolno, imel sem mnogo stroškov in storil ... sem ... to ... v obupu ...»

ZASLIŠANJE PRIC.

Priča Frida Hutman, upraviteljica pošte V, potrdi da je bilo v vreči 79.350 Din. Denar je bil vložen v malo vrečo in ta v vrečo, ki se zapira s ključavnico. Vrečo je oddala v avto poštarica Cilka Setrićekar.

Drž. pravdnik: «Ali se je obtoženec za vrečo kaj zanimal?»

Priča: «Nisem opazila».

Priča Cecilija Setrićekar izpove, da je Ivan Mandelj stal nekaj časa zraven avtomobila, nekaj časa v vreči. Videl je lahko, da je denar v vreči.

Matej Babnik in Josip Falout kot glavni prič potrdita, da je izključeno da bi obtoženec vrečo pobral na tleh, oče na jo je vzel iz avtomobila. O Mandlju ne moreta reči kaj slabega, le pil je rad.

Predsednik obtožencu: «Ali ste vzeli denar iz avtomobila, ali ste ga pobrali na tleh?»

Obtoženec: «Prisegem, da ga nisem vzel iz avtomobila».

Porotnikom je bilo stavljeno le eno glavno vprašanje glede krivde tatvine.

SODBA.

Po končanih govorih državnega pravdnika in zagovornika, po reasumelu predsednikovem so porotniki glavno vprašanje potrdili z 11 glasovi proti 1, nakar je bil Ivan Mandelj obsojen na

osemnaest mesecev težke leče.

Sodišče je pri odmeri kazni vpoštevalo priznanje in prilagodnost. Razprava je bila opoldne končana.

Velik vlom v Zagorju

Razprava proti Ivanu Mandlju je trajala skoro do 12., nakar je porota takoj prešla na obtožbo proti 21letnemu Francetu Klavsu, ki je 29. oktobra 1926 vlomil pri obču gerentu in gostinčarju Dragotinu Korbarju v Zagorju in odnesel okrog 160.000 Din. Poiskal se je po Hrvaškem in Vojvodini, dokler ni bil 9. novembra v Somboru aretiran. Našli so pri njem še okrog 113.000 Din. Izročil je bil ljubljanskemu sodišču in danes se mora zagovarjati pred poroto.

Klav vlom priznava in se zagovarja s silnim gladom, ker že več dni ni jedel in ni več vedel, kaj počne. Obtoženec odgovarja na predsednikova vprašanja mirno, skoro cinično in mirno popisuje svoje puštolovski doživljanje v Zagrebu in Somboru. Razprava ob 13.50 se ni končala.

Sobotni in nedeljski nogomet.

ZAGREB: Hašk—BSK (Beograd) 2:1, BSK—CONCORDIA 1:0 (2:0). Prijateljska tekma Viktorija—Croatia 4:2 (2:0). Prvenstvene: Sava—Zagreb 2:0, Grafičarji—Amaterji 3:3.

BEograd: Derby (Zagreb)—Jedinstvo 3:2 (2:0); Jugoslavija—Derby 2:1 (1:1).

DUNAJ: Prvenstvena: Slovan—Hakoah 2:1 (0:0). Pokalne: Admira—Hertla 1:1 (1:0), BAC—Sportklub 4:1 (1:1), WAC—Simmering 1:1 (0:1), Rapid—Akademija 4:0 (3:0), Rudolfshtigel—Frem 4:0, Floridsdorfer AC—Donau 3:1, Gershtorf—WAF 1:2, Austria—Niholson 4:2. Prijateljski: Wacker—Austria 4:2.

MILAN: Českoslovaška—Italija 2:2 (2:1).

BUDIMPEŠTA: FTC—Viena (Dunaj) 1:0. Sabaria—MTK 1:0.

PRAGA: Sparta—Slavia—Viktoria Žižkov, komb. 5:3, DFC—Nuselski 3:2.

BARCELONA: Europa—Barcelona 5:1.

Borzna poročila

LJUBLJANSKA BORZA.

Efekt. 7% invest. pos. 1921 87, 86,75 —87, 2 1/4% drž. rente za ratnu štetu 335—336, Ljubljanska kreditna 150—153, Jugobanka 103—104, Praštediona 930—932,5, Sečerana Osijek 490—498, Trboveljska 410—420, Vevče 132,5—150, Agraria 55—55,5, Devize: Dunaj 801—804, Berlin 13,49—13,52, Budimpešta 996—999, Italija 251,53—253,53, London 276—276,80, Newyork 56,75—56,95, Pariz 223—225, Praga 168,30—169,10, Curih 10,94—10,97.

INOZEMSKJE BORZE.

Curih: Beograd 9,123, Pariz 20,36, London 25,22, Newyork 519,93, Milan 23, Praga 15,40, Dunaj 73,25.

Trst: Beograd 39,68, London 109,6875, Curih 434,70.

To in ono

Georg Brandes umrl

V Kodanju je umrl v soboto zvečer veliki danski pisatelj Georges Brandes. Pokojni je bil rojen v Kodanju 4. febr. 1842.

Že v mladosti, predno je začel svojo plodono delo, je Brandes trdil, da čuti v sebi poklic, ki ga sili na pot kulturnega in političnega buditelja, odnosa reformatorja. Brandes je povzročil na Danskem veliko kulturno revolucijo, prinesel svoji ožji domovini mnogo novega, vzgojil celo pokolenje in okrenil mišljenje Dancev v novo smer. Bil je rodom žid in rodiljeli so zelo skrbeli za njegovo vzgojo. Že v zgodnji mladosti je kazal vse znake izredne nadarjenosti. Najprej se je začel uveljavljati kot publicist raznih danskih listov v katerih je priobčeval gledališke in književne ocene. Prvotno je bil docela pod vplivom idealizma, kmalu se je pa seznanil z mojstri svetovnega realizma, osobito francoskega (Balzac, Dumas, Zola). O francoski literaturi, za katero se je pozneje najbolj zanimal, pravi, da ga je naučila razumevati življenje in umetnost ter ga pretvorila v novega človeka.

Kot visokošolec se je poglobil tudi v grško umetnost, kateri je posvetil prvo literarno razpravo, poznejšo disertacijo »O pojmu tragičnega usode«. Od francoskih in angleških filozofov se je naučil analizirati književna dela, in ko je bil teoretično dobro podkovan, je napisal prvo večje delo »Estetische Studier« (1868) in leto pozneje »Kritik over Portrætter« kot nadaljevanje tega dela. Leta 1870 je na kodanski uni-

verzi promoviral in sicer z disertacijo o Talmu. Istega leta je nastopil potovanje po zapadni Evropi ter se seznanil z mnogimi odličnimi pisatelji in pesniki. Po povratku v domovino je začel delovati kot narodni buditelj in kulturni reformator. Šlo mu je najprej za to, da prebije železno steno konservatizma, ki je oviral razvoj in držal Dance v kulturni zaostalosti za ostalo Evropo. Mlado pokolenje je navdušeno sprejelo njegov program. Starejša generacija je nastopila takoj proti njemu in izposlovala, da ni bil imenovan profesorjem. Vnel se je kulturni boj in Brandes, ki ni hotel netiti sovraštva med kulturnimi delavci, je odpotoval zopet v tujino, kjer je ostal do leta 1882. Delj časa se je mudil tudi v Berlinu. Doma so se ta čas vrste njegovih privrženecv množile. Bivanje v Nemčiji je imelo za Brandesa poleg solnčnih tudi senčne strani. Pod vplivom Nietzscheve filozofije se je izneveril svojemu demokratizmu in začel propagirati individualizem.

Takrat je bil pokojni na vrhuncu svojega umetniškega razmaha. Vse, kar je sledilo pozneje, pomeni samo nadaljevanje takratnih Brandesovih kulturnih smernic. S slovanskimi problemi se je pečal malo. Samo Tolstoj in Dostojevski sta mu bila dokaz visokega nivoja ruske kulture. V poznejših letih je postal politični zagovornik podjarmljenih Poljakov in Fincev v Rusiji. Od umetnika je zahteval vedno originalnost misli in besede. V duhu svojih kulturnih principov je ustanovil na Danskem historično-psihološko šolo, iz katere so izšli med drugimi Valdemar Vedel, V. Andersen in Hans Brix. Brandes se je udeleževal kot kritik in publicist do zadnjih let svojega življenja. Doma je ostal avtoriteta tudi v času, ko je v inozemstvu zvezda njegove slave že bledela.

Moški je porodil

Na varšavski ginekološki kliniki je bilo rojeno nedavno dete, čigar mati je bila skozi 29 let moški. Pred 32 leti se je rodilo v pobožni židovski rodbini Filenberg čudovito dete, o katerem roditelji niso vedeli, je-li deček ali deklica. Spočetka je bil odgovor na to vprašanje težak. Zdravniki so trdili, da je novorojenček hermafrodit, v katerem prevladujejo moški elementi nad ženskimi. Pobožni roditelji niso vedeli, kaj naj počno s svojim detetom. Po zdravniškem mnenju so sklenili priznati dete za sina. Vzgjali so ga tako, kakor pač vzgajajo pobožne židovske rodbine svojo dečo. Sedem dni po rojstvu je bilo dete obrezano. Skupaj z drugimi židovskimi dečki je hodil Filenbergov sinček v šolo in tako je preživel do 21 leta, ko je moral iti na nabor. Pri naboru so vojaški zdravniki izjavili, da mladi Filenberg ni sposoben za vojaško službo. Mladenič je ostal doma. Njegovo življenje je postajalo od dne do dne zagonetnejše. Ženske lastnosti in nagljenja so silila pri njem vedno bolj v ospredje. Ko je bil Filenberg star 25 let, so se pojavili na njem očitni znaki ženske. Zato je odšel k zdravniku, ki ga je operiral in pretvoril v normalno žensko.

Oblasti so morale opraviti potrebne pravne formalnosti v zvezi s to čudovito spremembo spola. Filenberg se je izpremenil iz sina v hčerko svojih roditeljev. Končno so roditelji sklenili omesti hčerko in kmalu so ji našli ženina.

v osebi varšavskega žida Sommerfelda. Mlada žena je normalno zanosila in ob zdravniški asistenci porodila normalnega sinčka. V poljski javnosti, zlasti v zdravniških krogih je vzbudil ta dogodek veliko presenečenje.

Žid umoril žida radi klobute

V Šandorfu na Slovaškem je umoril v tork 19-letni pekovski pomočnik Fischer pekovskega mojstra Romana. Morilec in umorjeni sta bila svoj čas dobra prijatelja, toda njuno prijateljstvo se je kmalu izpremenilo v smrtno sovraštvo, ki je doseglo v tork svoj vrhunec v umoru radi klobute.

Pred dvema tednoma se je Fischer sprl z Romanom, ki je vsiljivega in prepirlivega pomočnika oklofotal. Od tistega časa je koval Fischer načrte, kako bi se mojstru osvetil. Usodnega večera se je vršila židovska svatba, na kateri sta se mojster in pomočnik srečala. Roman se je skušal s Fischerjem pobotati, toda slednji je njegov blagi namen odločno odklonil. Ko je Roman s svojimi prijatelji odhajal s svatbe, je odšel Fischer za njim. Roman je mladeniča pozval, naj ga ne zalezuje, toda vse je bilo zaman. Družba je prišla na cesto in tu je skočil Fischer k Romanu ter ga z nožem trikrat zabodel. Prvič mu je zasadil nož v levi bok, drugič v čelo nad desnimi očesom, s tretjim sunkom mu je pa prerazal obraz ob očesa do ust.

Smrtno ranjeni Roman je imel še toliko moči, da je prilezel po vseh starih do stanovanja, kjer ga je čakala prestrašena sestra. Vpričo sestre je nesrečnež kmalu umrl. Morilec je hotel po svojem zločinu pobegniti, toda orožniki so ga ujeli in aretirali. Pri njem so našli okrvavljeni nož. Ko so pripeljali morilca v

Šandorf, ga je hotelo židovsko prebivalstvo linčati. Orožniki so morali napeti vse sile, da so linčanje preprečili. Fischer pride pred bratislavsko poroto.

Plesni davek v Rumuniji

Rumunska vlada je pripravila ljubiteljem plesa neprijetno presenečenje za letošnji predpust, ki se v pravoslavni pokrajini zdaj šele prav pričinja. Pooblastila je policijski ravateljstvo da sme razpisati posebni davek na ples, ki ga morajo plačevati vsi nočni lokali in plesne šole. Prvotno je bila omejena na odredba samo na Bukarešto, pozneje se je pa razširila tudi na vsa večja provincialna mesta.

Lastnik vsakega lokala, v katerem se vrše plesi, mora plačati od 16. do 21. zvečer za vsako uro 2000 lejev, od 21. do 24. po 3000 lejev od ure, po polnoči pa od vsake ure 5000 lejev. Ako je združena plesna prireditelj z vstopnino, se davek podvoji. Lastnik nočnega lokala pa ne sme preveliti davka na goste.

Policijska odredba je vzbudila med podjetniki in plesalci splošno ogorčenje. Društva so začela plesne prireditve bojkotirati. Noben lastnik nočnega lokala ne dovoli, da bi priredili kako društvo v njegovem lokalu ples. Kakor pri večini takih drastičnih ukrepov, bo tudi v tem slučaju rezultat najbrže negativen. Država bo imela manj dohodkov kakor jih je imela doslej od veselicega davka. Poleg tega pa pomeni naveden na ples tudi hud udarec za trgovce z manufakturo, za krojače, šivilje, čevljarje, plesne mojstre itd. Vsi ti krogi so zato organizirali energično akcijo, da se davek na ples odpravi.

Javljamo tužno vest, da je včeraj preminul član upravnega sveta našega zavoda, gospod

Urban Zupanec

zasebnik v Ljubljani.

Blagemu pokojniku, ki si je kot soustanovitelj in mnogoletni upravni svetnik našega zavoda pridobil nepozabnih zaslug, ohranili bomo hvaležen in časten spomin.

V Ljubljani, dne 21. februarja 1927.

Uprava
Ljubljanske kreditne banke.

Štedilnik

dobro hranjen — za 250.— dinarjev napredaj. — Rožna dolina, Cesta VI/4 (pri Cehu). 409

Lepo sobo

oddam šivilji, event. s souporno kuhinje. Posteljo mora imeti sama. — Ponudbe pod »Lepa soba/406« na upravo »Slov. Naroda«.

Mlad gospod

vešč šivilji, in nemškega jezika išče službo ali inkasanta pri večjem podjetju; event. gre tudi za nočnega vratarja. — Ponudbe pod »Posšten/392« na upravo »Slovenskega Naroda«.

Marker (servisar)

ali markerka — se sprejme v »Veliki kavarni« v Karlovcu. 391

Novi ženski čevlji

nova moška suknja, dobro ohranjen ženski plašč, 2 kompl. postelji, 2 obleki, 1 ženska obleka (Mantelkleid) ter 16 m pralne svile — napredaj. — Naslov pove uprava »Slovenskega Naroda«. 429

Lepo stanovanje

pritlično, v bližini »Zvezde« — zamenjam za enako v I. ali II. nadstropju. — Pismene ponudbe pod »Zamenjava stanovanja 423« na upravo »Slov. Naroda«.

Šivalni stroji!

Izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz lastne tovarne.

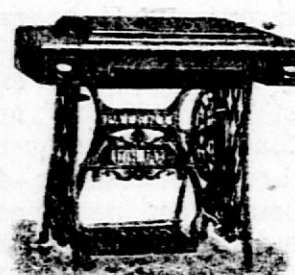
15letna garancija.

Vezenje se poučuje pri nakupu brezplačno.

Pisalni stroji »Adler«.

Kolesa iz prvih tovarn »Dürkopp«, »Styria«, »Waffenrad« (Orožno kolo). — Pletilni stroji vedno v zalogi.

Posamezni deli koles in šivalnih strojev. — Daje se tudi na obroke. — Ceniki zastoj in franko. 32/L

Ivan Jax in sin Ljubljana, Gosposvetska cesta 2

Ignacij Mahorčič

davčni nadupravitelj v p.

Pogreb blagega pokojnika se vrši v torek dne 22. t. m. ob 1. uri popoldne iz državne bolnice na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 20. februarja 1927.

Rodbine: Mahorčič, Bežek, Čolija.

Maatni pogrebni zavod.

Vsem sorodnikom, prijateljem in znanec javljamo pretužno vest, da je naš ljubljani soprog, oče, brat, stric, gospod

Metod Kačič

dne 20. februarja t. l. ob 4. uri popoldne preminul.

Pogreb predragega pokojnika se bo vršil v torek, dne 22. t. m. ob 15. uri popoldne iz hiše žalosti, Celovška cesta št. 67, na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 20. februarja 1927.

Franja Kačič, soproga.

Metod. Milan in Milka, otroci.

Globoko žalostni naznanjamo, da je umrl naš iskreno ljubljani, dobri papa, gospod

Urban Zupanec

posestnik in upravni svetnik Ljublj. kreditne banke.

Dragega pokojnika položimo v rodbinsko grobnico k Sv. Križu.

Pogreb se vrši v torek dne 22. t. m. ob 1/2 3. uri popoldne iz Križevniške ulice št. 8.

Sv. maše zadušnice se berejo v sredo 23. t. m. ob 8. uri zjutraj v Križankah.

Ljubljana, dne 21. februarja 1927.

Ana Zupanec roj. Bránke,
soproga.

Anica Sodnik,
dr. Alma Sodnik,
Elka Koder,
hčere.

Ana Maria Sodnik,
vnukinja.

Prof. Alojzij Sodnik,
dentist Ernest Koder,
Josip Sodnik, uradnik
Trbov. prem. družbe
zeti.

TRIKO-PERILO

za moške, žene in otroke, volna v raznih barvah, rokavice, nogavice, dokolenice, nahrbtniki za šolarje in lovce, dežniki, kloti, šifoni, žepni robci, palice, vilice, noži, škarje, potrebščine za šivilje, krojače, čevljarje in brivce

edino le pri trvdki

Josip Petelinc

LJUBLJANA

blizu Prešernovega spomenika.

Najnižje cene!

Na veliko in malo.

Makulturni papir

kg à Din 5.—

prodaja uprava »Slov. Naroda«

Otvoritev nove prometne pisarne

Prvo društvo hišnih posestnikov v Ljubljani naznanja, da je otvorilo v Ljubljani, Salendrova ulica št. 6/II, oblastno dovoljeno

prometno pisarno

za posredovanje pri nakupu in prodaji hiš in zemljišč, pri oddaji in zamenjavi stanovanj in za prevzeme upravljanja hiš. Za prodajo je zaznamovanih že več hiš in vil. Za izvršeno posredovanje se bo računilo nizke pristojbine. Potrebne informacije se dobe ustno ali pismeno brezplačno.

NAJBOLJŠI BRNSKI BLAGOVI

Zajamčeno čistovolnne moške
— in damske blagove —
— zadnjih novosti —

pomladno in letno sezijo

razpošilja najbolj renomirana

zaloga tvornice sukna

SIEGL-IMHOF, BRNO

Palackého tř. 12

Največja izbira. — Najnižje tvorniške cene. —

Najsolidnejša izvršitev vseh naročil.

Na zahtevo vzorci zastoj in poštnine prosto.